

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут державного управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Спеціальність 281 публічне управління та адміністрування

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Директор інституту (до якого відносяться спеціальності, заочна форма в т.ч.)

Начальник НМВ

Тимофєєв С.П.

Євтушенко О.Н.

Євтушенко О.Н.

Ємельянов В.М.

Ємельянов В.М.

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Публічне управління та адміністрування	
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування	
Спеціальність	281 публічне управління та адміністрування	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування	
Рівень вищої освіти	Третій освітньо-кваліфікаційний рівень, доктор філософії (PhD)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	2	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредитів / 90 годин	
Структура курсу:		
– лекції	10 год	4 год
– семінарські заняття	20 год	6 год
– годин самостійної роботи	60 год	80 год
Відсоток аудиторного навантаження	33%	11%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: введення у коло питань, які стосуються професіоналізації особистості державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування; підвищення рівня професійної орієнтованості в питаннях державотворення, процесів реформування державного управління, особливостях проведення досліджень в галузі публічного управління та адміністрування.

Завданням навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування» є формування у слухачів цілісного уявлення про систему підготовки за обраною спеціальністю, ознайомлення з методичними установками для подальшого опанування професії.

Передумови вивчення дисципліни: знання основних принципів підготовки фахівців у вищій школі, досвід практичної управлінської роботи, загальнотеоретичні знання у сфері публічного управління.

Очікувані результати навчання: в результаті вивчення дисципліни слухач має знати:

- визначення понять «публічне управління», «публічна влада» їх взаємозв'язок та особливості, базові поняття дисципліни;
- загальну структуру, функції та сучасні тенденції реформ в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- особливості організації органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- особливості підготовки фахівців в сфері публічного управління;
- вимоги до самоосвіти слухача;

- функції державного управління у врегулюванні суспільних відносин;
- основні вимоги до діяльності державного службовця;

має вміти:

- виявляти закономірності суспільного розвитку та державно-владних відносин;
- аналізувати проблеми та перспективи розвитку державного управління та державної служби;
- визначати особливості конкретних об'єктів професійної діяльності;
- оцінювати суть і соціальну значущість своєї майбутньої професії;
- критично осмислювати і використати вітчизняний і зарубіжний досвід у сфері публічного управління;
- організовувати проведення дослідницьких та інноваційних процесів;
- організовувати власну навчальну діяльність як слухача магістратури.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Компетентність у прийнятті обґрунтованих рішень. ЗК10. Компетентність у розробці та реалізації проектів і програм.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК09. Здатність до прояву ініціативи щодо впровадження та практичного використання результатів досліджень. ФК12. Здатність критично аналізувати закордонний досвід реформування публічного управління. ФК14. Розуміти сутність, принципи та інструменти забезпечення сталого розвитку регіонів і вміти розробляти пропозиції щодо забезпечення ефективного використання людських, енергетичних, матеріальних, природних і інших ресурсів регіону. ФК16. Застосовувати методи оцінювання державних, регіональних і місцевих програм і прогнозування розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях.
Результати навчання (РН)	
РН09. Вміння та навички розробляти та реалізовувати проекти і програми в галузі публічного управління та адміністрування. РН13. Знання та розуміння історії розвитку публічного управління та адміністрування, генезису розвитку наукової думки в сфері публічного управління. РН16. Вміння та навички виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в сфері публічного управління. РН24. Знання та розуміння наукових основ організації функціонування системи публічного управління, прогресивних технологій публічного управління; існуючих підходів до публічного управління, наукових основ публічного управління та адміністрування, сучасних методів організації роботи органів державної влади та місцевого самоврядування; методів оцінювання ризиків в діяльності системи публічного управління. РН25. Знання та розуміння теоретичних положень та методичних основ інтеграції процесів формування публічного управління в систему державної влади.	

3. Програма навчальної дисципліни

	Теми	Лекції		Семинарські заняття		Самостійна робота	
		Денна / заочна	Денна / заочна	Денна / заочна	Денна / заочна		
1.	Публічне управління як галузь наукових знань	1	1	2	-	6	8

2.	Характеристика сучасного українського суспільства та завдання державної влади	1	1	2	–	6	8
3.	Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування	1	1	2	–	6	8
4.	Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень	1	1	2	–	6	8
5.	Вплив політичних партій на розвиток політико-управлінських процесів.	1	–	2	1	6	8
6.	Бюрократія – передумова формування інституту державної служби	1	–	2	1	6	8
7.	Створення і підтримка позитивного іміджу органу влади	1	–	2	1	6	8
8.	Професійні, ділові і особистісні якості працівника органів влади	1	–	2	1	6	8
9.	Європейська інтеграція та її вплив на органи публічного управління України	1	–	2	1	6	8
10.	Маркетинг та брендинг території	1	–	2	1	6	8
	Всього за курсом	10	4	20	6	60	80

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. Денна форма

№	Тема заняття / план
1.	<i>Лекція 1. Публічне управління як галузь наукових знань. Характеристика сучасного українського суспільства та завдання державної влади</i> 1. Публічне управління як самостійна сфера наукових знань. 2. Діяльність сучасних навчальних закладів з підготовки магістрів публічного управління в Україні. 3. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців. 4. Сприйняття незалежності і державності населенням України. 5. Національна ментальність українців та влада 6. Переконавання і уподобання українців різних регіонів. 7. Соціально-психологічні фактори впливу реформування публічної сфери в сучасній Україні 8. Сучасні проблеми у політичній сфері. Соціально-економічні проблеми в Україні
2.	<i>Лекція 2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень</i> 1. Основний зміст поняття «громадянського суспільства». Ознаки громадянського суспільства. 2. Громадянське суспільство як глобальна самоврядна соціальна система. 3. Структура громадянського суспільства. 4. Громадські об'єднання (об'єднання громадян) та їх значення у демократичній правовій державі. 5. Управлінське рішення як наукова категорія. 6. Пріоритетність вибору цінностей та цілей. 7. Технології прийняття управлінських рішень. 8. Підготовка аналітичних документів. 9. Роль інформаційних технологій у прийнятті управлінських рішень.
3.	<i>Лекція 3. Вплив політичних партій на розвиток політико-управлінських процесів.</i>

	Бюрократія – передумова формування інституту державної служби 1. Сутність політичних партій, їх роль у публічному управлінні. 2. Участь політичних партій у політико-управлінській діяльності держави. 3. Зворотний зв'язок у політичному управлінні як фактор соціальної стабільності і суспільного розвитку. 4. Вплив на особистість ідеології, політичних інститутів, стихійні впливи, власна активність індивіда 5. Популізм та його роль у політичних процесах 6. Сутність бюрократії: понятійно-категоріальний апарат. 7. Основні концепції бюрократії. 8. Основні особливості сучасних концепцій бюрократії.
4.	Лекція 4. Створення і підтримка позитивного іміджу органу влади. Професійні, ділові і особистісні якості працівника органів влади 1. Концептуальні підходи до розуміння іміджу державних органів влади. Складові іміджу органу влади 2. Роль PR у функціонуванні державної установи 3. Вплив діяльності органу публічної влади на його імідж 4. Стратегія формування позитивного іміджу органу влади 5. Класифікація основних форм влади 6. Стиль керівництва як спосіб прийняття рішень та передачі завдань підлеглим 7. Вимоги до сучасного керівника. Типові помилки керівника 8. Формування та розвиток ефективного колективу
5.	Лекція 5. Європейська інтеграція та її вплив на органи публічного управління України. Маркетинг та брендинг території 1. Європеїзація та демократизація публічного простору: основні поняття та терміни. 2. Відносини Україна – ЄС. Двовекторність та одновекторність в зовнішній політиці України. 3. Вплив євроінтеграції на реформи публічного сектору в Україні. 4. Методологічні засади маркетингу територій 5. Формування маркетингової стратегії 6. Брендинг міста: пошук міської ідентичності 7. Процес брендингу міста 8. Маркетингова комунікація

4.1.2. Заочна форма

№	Тема заняття / план
1.	Лекція 1. Публічне управління як галузь наукових знань. Характеристика сучасного українського суспільства та завдання державної влади 1. Публічне управління як самостійна сфера наукових знань. 2. Діяльність сучасних навчальних закладів з підготовки магістрів публічного управління в Україні. 3. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців. 4. Сприйняття незалежності і державності населенням України. 5. Національна ментальність українців та влада 6. Переконавання і уподобання українців різних регіонів. 7. Соціально-психологічні фактори впливу реформування публічної сфери в сучасній Україні 8. Сучасні проблеми у політичній сфері. Соціально-економічні проблеми в Україні
2.	Лекція 2. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень 1. Основний зміст поняття «громадянського суспільства». Ознаки громадянського

2. Громадянське суспільство як глобальна самоврядна соціальна система.   3. Структура громадянського суспільства.   4. Громадські об'єднання (об'єднання громадян) та їх значення у демократичній правовій державі.   5. Управлінське рішення як наукова категорія.   6. Пріоритетність вибору цінностей та цілей.   7. Технології прийняття управлінських рішень.   8. Підготовка аналітичних документів.   9. Роль інформаційних технологій у прийнятті управлінських рішень.

4.2. План семінарських занять

4.2.1. Денна форма

№	Тема заняття / план
1.	Семінар 1. Публічне управління як галузь наукових знань. 1. Нормативно-правові засади становлення науки державного управління в Україні. 2. Державне управління як самостійна сфера наукових знань. 3. Важливість становлення державного управління та визнання його як окремої галузі наукових знань для розвитку української державності. 4. Діяльність сучасних навчальних закладів з підготовки магістрів державної служби та державного управління в Україні. 5. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.
2.	Семінар 2. Характеристика сучасного українського суспільства та завдання державної влади 1. Сприйняття незалежності і державності населенням України. 2. Основні вимоги громадян України до влади. 3. Національна ментальність українців та влада 4. Переконавання і уподобання українців різних регіонів. 5. Соціально-психологічні фактори впливу реформування публічної сфери в сучасній Україні 6. Сучасні проблеми у політичній сфері 7. Соціально-економічні проблеми в Україні
3.	Семінар 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування 1. Основний зміст поняття «громадянського суспільства». 2. Ознаки громадянського суспільства. 3. Ключові ідеї та принципи громадянського суспільства. 4. Громадянське суспільство як глобальна самоврядна соціальна система. 5. Структура громадянського суспільства. 6. Громадські об'єднання (об'єднання громадян) та їх значення у демократичній правовій державі.
4.	Семінар 4. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень 1. Управлінське рішення як наукова категорія. 2. Пріоритетність вибору цінностей та цілей. 3. Технології прийняття управлінських рішень. 4. Аудит, моніторинг та оцінювання управлінських рішень. 5. Підготовка аналітичних документів. 6. Роль інформаційних технологій у прийнятті управлінських рішень.
5.	Семінар 5. Вплив політичних партій на розвиток політико-управлінських процесів. 1. Політичний процес та функції в ньому політичних партій.

	2. Сутність політичних партій, їх роль у державному управлінні. 3. Участь політичних партій у політико-управлінській діяльності держави. 4. Участь політичних організацій у формуванні політичних установок і орієнтацій громадян. 5. Зворотний зв'язок у політичному управлінні як фактор соціальної стабільності і суспільного розвитку. 6. Вплив на особистість ідеології, політичних інститутів, стихійні впливи, власна активність індивіда 7. Форми і методи політичного протесту. 8. Популізм та його роль у політичних процесах
6.	Семінар 6. Бюрократія – передумова формування інституту державної служби 1. Проаналізуйте сутність бюрократії: понятійно-категоріальний апарат. 2. Визначте основні концепції бюрократії. 3. Охарактеризуйте концепцію раціональної бюрократії М.Вебера. 4. Особливості азійської або китайської концепції. 5. Концепція бюрократії К.Маркса. 6. Назвіть та проаналізуйте основні особливості сучасних концепцій бюрократії.
7.	Семінар 7. Створення і підтримка позитивного іміджу органу влади 1. Концептуальні підходи до розуміння іміджу державних органів влади 2. Складові іміджу органу влади 3. Роль PR у функціонуванні державної установи 4. Вплив діяльності органу публічної влади на його імідж 5. Стратегія формування позитивного іміджу органу влади
8.	Семінар 8. Професійні, ділові і особистісні якості працівника органів влади 1. Класифікація основних форм влади 2. Стиль керівництва як спосіб прийняття рішень та передачі завдань підлеглим 3. Характеристики стилю публічного адміністрування 4. Вимоги до сучасного керівника. 5. Типові помилки керівника 6. Формування та розвиток ефективного колективу
9.	Семінар 9. Європейська інтеграція та її вплив на органи публічного управління України 1. Європеїзація та демократизація публічного простору: основні поняття та терміни. 2. Відносини Україна – ЄС. 3. Угода про партнерство та співробітництво та Угода про асоціацію як концептуальні документи європейської інтеграції України. 4. Двовекторність та одновекторність в зовнішній політиці України. 5. Вплив на реформи публічного сектору в Україні.
10.	Семінар 10. Маркетинг та брендинг територій 1. Методологічні засади маркетингу територій 2. Формування маркетингової стратегії 3. Цільові групи та сегментація ринку 4. Брендинг міста: пошук міської ідентичності 5. Процес брендингу міста 6. Маркетингова комунікація

4.2.2. Заочна форма

1.	Семінар 1. Вплив політичних партій на розвиток політико-управлінських процесів. Бюрократія – передумова формування інституту державної служби 1. Сутність політичних партій, їх роль у публічному управлінні. 2. Участь політичних партій у політико-управлінській діяльності держави. 3. Зворотний зв'язок у політичному управлінні як фактор соціальної стабільності і суспільного розвитку. 4. Вплив на особистість ідеології, політичних інститутів, стихійні впливи, власна

	активність індивіда 5. Популізм та його роль у політичних процесах 6. Сутність бюрократії: понятійно-категоріальний апарат. 7. Основні концепції бюрократії. 8. Основні особливості сучасних концепцій бюрократії.
2.	Семінар 2. Створення і підтримка позитивного іміджу органу влади. Професійні, ділові і особистісні якості працівника органів влади 1. Концептуальні підходи до розуміння іміджу державних органів влади. Складові іміджу органу влади 2. Роль PR у функціонуванні державної установи 3. Вплив діяльності органу публічної влади на його імідж 4. Стратегія формування позитивного іміджу органу влади 5. Класифікація основних форм влади 6. Стиль керівництва як спосіб прийняття рішень та передачі завдань підлеглим 7. Вимоги до сучасного керівника. Типові помилки керівника 8. Формування та розвиток ефективного колективу
3.	Семінар 3. Європейська інтеграція та її вплив на органи публічного управління України. Маркетинг та брендинг територій 1. Європеїзація та демократизація публічного простору: основні поняття та терміни. 2. Відносини Україна – ЄС. Двовекторність та одновекторність в зовнішній політиці України. 3. Вплив євроінтеграції на реформи публічного сектору в Україні. 4. Методологічні засади маркетингу територій 5. Формування маркетингової стратегії 6. Брендинг міста: пошук міської ідентичності 7. Процес брендингу міста 8. Маркетингова комунікація

4.3. Завдання для самостійної роботи

Науково-пошукова робота:

1. Жінка як політичний і державний діяч.
2. Стан процесу формування нової української управлінської еліти.
3. Центральна та регіональна еліти в Україні: динаміка відносин.
4. Концепція бюрократії Макса Вебера.
5. Концепція нового публічного менеджменту та доброго (належного) врядування
6. Соціальна обумовленість державної служби.
7. Державна служба як механізм зв'язку між державою і громадянином.
8. Проблеми адаптації інституту державної служби України до стандартів Європейського союзу.
9. Значення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27.06.2014 року, ратифіковану Законом України від № 1678-VII від 16.09.2014
10. Престиж державної служби у суспільстві: шляхи підвищення.
11. Державна посада як первинна структурна одиниця державного органу.
12. Державна служба як комплексний правовий інститут.
13. Критерії і можливості об'єктивної оцінки рівня компетентності державного службовця.
14. Обов'язки, повноваження та відповідальність державного службовця.
15. Моральні засади державної служби.
16. Бюрократизм як соціальне явище.
17. Шляхи реформування державної служби України.
18. Зарубіжний досвід організації державної служби.
19. Формування іміджу державного службовця.
20. Адміністративні реформи як механізм удосконалення діяльності органів публічної влади.

21. Адміністративні послуги як вид публічних послуг.
22. Місцеве самоврядування в Україні: проблеми розвитку.
23. Місцеве самоврядування в Україні: історичні передумови.
24. Діяльність Національного агентства з питань державної служби.
25. Роль громадського сектора в контексті добровільного об'єднання територіальних громад в Україні.

Вимоги до науково-пошукової роботи

Робота повинна складатись з титульної сторінки, змісту, основного тексту та списку використаних джерел. Загальний обсяг – 15-20 сторінок. Матеріал повинен бути викладений чітко, допускаються малюнки, таблиці, графіки тощо. По тексту повинні бути посилання на джерела. Якщо в роботі використано специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік подається у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом.

У вступі коротко обґрунтовуються актуальність і доцільність обраної теми, підкреслюється сутність досліджуваної проблеми; формулюються мета роботи та зміст поставлених завдань, об'єкт і предмет дослідження; подаються перелік використаних методів дослідження, характеристика роботи (теоретична, прикладна); вказуються нові наукові положення, запропоновані учасником особисто, відмінність отриманих результатів від відомих раніше та ступінь новизни (вперше отримано, удосконалено, набуло подальшого розвитку); повідомляється про наукове використання результатів досліджень або даються рекомендації щодо їх використання, для прикладних робіт повідомляється про прикладну цінність отриманих результатів.

В основній частині роботи наводяться характеристика джерел, використаних для написання роботи, та короткий огляд літератури з даної тематики, окреслюються основні етапи наукової думки за визначеною проблемою, вказуються питання, які залишилися не вирішеними; обґрунтовується вибір напрямку досліджень, наводяться методика та техніка дослідження; подаються відомості про обсяг дослідження; викладаються, аналізуються та узагальнюються отримані результати, подається їх оцінка.

Висновки мають містити стислий виклад результатів вирішення наукової проблеми та поставлених завдань, зроблених у процесі аналізу обраного матеріалу, оцінок та узагальнень.

Теми для написання есе

1. Що ви розумієте під державним управлінням?
2. Як співвідносяться поняття "державне управління", "політичне управління", "муніципальне управління"?
3. У чому сутність державного планування?
4. Які ви знаєте системи комплектації кадрів державної служби?
5. Чим відрізняється кадрова система державної служби від найманої і змішаної?
6. Як забезпечується контроль у державному управлінні?
7. Які основні мотиви задіяні в системі державного управління?
8. Чим державне управління відрізняється від приватного? Яка відмінність між політичною й адміністративною компетенціями у структурі органів державного управління?
9. Яка компетенція органів державного управління у сфері впливу на органи місцевого самоврядування?
10. Чи можна вважати регіональні органи суб'єктів федерації державними органами?
11. Яка відмінність між бюрократичною і діалектичною організаційними структурами?
12. Які ви знаєте види державного планування?
13. За яких обставин глава держави може розпустити парламент?
14. Назвіть прерогативи глави держави у формуванні органів державної влади.

15. Як співвідносяться прерогативи глави держави і прем'єр-міністра у структурі виконавчої влади?
16. Які основні прерогативи уряду?
17. Які основні прерогативи регіональних і місцевих держадміністрацій?
18. Назвіть основні ознаки моделі державного управління перехідних суспільств.
19. Чим відрізняються американська, європейська і японська моделі управління?
20. Чому державне управління в Україні виявилось нездатним забезпечити рішуче збалансоване реформування суспільства?
21. Які прерогативи Президента України?
22. Які прерогативи уряду України?
23. Які прерогативи місцевих, держадміністрацій України?
24. Як співвідносяться компетенції органів державного управління та органів місцевого самоврядування України?
25. Які риси американської моделі управління вас не задовольняють?
27. Коли глава держави може розпустити парламент?
28. Які ви знаєте типи урядів за партійним способом його формування?
29. Які реформи не вдаюся здійснити українській державній владі? Стисло охарактеризуйте їх зміст.
30. В чому на Вашу думку полягають перспективи реформування системи органів влади в Україні?

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Стандарт освіти (Освітньо-професійна програма).

Робоча програма з дисципліни «Публічне управління та адміністрування» для денної та заочної форм навчання.

Плани семінарських занять.

Завдання для самостійної роботи.

Екзаменаційні білети для підсумкового контролю знань слухачів спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Методичні, мультимедійні, опорні матеріали для лекційних, семінарських занять.

Законодавчі та методичні матеріали тощо.

5. Підсумковий контроль

Перелік питань підсумкового контролю

1. Нормативно-правові засади становлення науки публічного управління в Україні.
2. Публічне управління як самостійна сфера наукових знань.
3. Важливість становлення державного управління та визнання його як окремої галузі наукових знань для розвитку української державності.
4. Діяльність сучасних навчальних закладів з підготовки магістрів державної служби та державного управління в Україні.
5. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців.
6. Болонська система освіти.
7. Особливості навчання в магістратурі з публічного управління.
8. Критерії та показники успішності навчання.
9. Підготовка до практичних занять з навчальних предметів.
10. Самостійне опрацювання тем та літератури, методи самоосвіти.
11. Робота з Інтернет-джерелами.
12. Теми наукових досліджень з публічного управління.
13. Проходження стажування в органах державної влади.
14. Тенденції розвитку наукових знань про публічне управління.
15. Публічне управління, публічне адміністрування, державне управління.
16. Адміністративний менеджмент

17. Механізм та апарат держави
18. Механізми державного управління.
19. Закони публічного управління.
20. Принципи публічного управління.
21. Сучасні концепції публічного управління
22. Сутність бюрократії: понятійно-категоріальний апарат.
23. Основні концепції бюрократії.
24. Концепція раціональної бюрократії М.Вебера.
25. Особливості азійської або китайської концепції.
26. Концепція бюрократії К.Маркса.
27. Сучасні концепції бюрократії.
28. Утворення інституту державної служби в Україні: аналіз нормативно-правової бази.
29. Державна політика в сфері державної служби.
30. Принципи організації державної служби
31. Види та типи державної служби в країнах світу.
32. Посада як основний елемент в організації державної служби.
33. Класифікація посад на державній службі.
34. Служба в органах місцевого самоврядування.
35. Посадова інструкція.
36. Професійна компетентність державних службовців.
37. Керівник в системі державної служби.
38. Формування державного устрою.
39. Система організації влади в Україні.
40. Поділ влади (виконавча, законодавча, судова), передумови поділу та доцільність.
41. Центральний та регіональний рівні управління.
42. Діяльність та повноваження ВРУ
43. Діяльність та повноваження КМУ
44. Діяльність та повноваження ЦОБВ
45. Діяльність та повноваження ТОЦОВВ
46. Діяльність та повноваження ОДА, РДА.
47. Нормативно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
48. Структура та модель органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, нормативно-правові засади їх діяльності.
49. Повноваження публічної влади.
50. Розподіл та делегування повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.
51. Поняття централізації та децентралізації державного управління
52. Поняття кадрової політики на державній службі.
53. Національне агентство з питань державної служби як провідний орган державної влади в сфері регулювання державної служби України.
54. Кадровий резерв державної служби.
55. Регулювання проходження державної служби.
56. Конкурс, стажування та інші технології кадрового менеджменту в органах публічної влади.
57. Національні інтереси.
58. Концепція національної безпеки України.
59. Забезпечення національної безпеки України.
60. Роль державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування в забезпеченні національної безпеки країни.
61. Імідж та престиж державної служби у суспільстві.
62. Етичні вимоги до державних службовців.
63. Кодекси етики державних службовців.

64. Європеїзація та демократизація публічного простору: основні поняття та терміни.
65. Відносини Україна – ЄС.
66. Угода про партнерство та співробітництво
67. Угода про асоціацію як концептуальний документ сучасного етапу європейської інтеграції України.
68. Двовекторність та одновекторність в зовнішній політиці України.
69. Вплив європеїзації на реформи публічного сектору в Україні.
70. Поняття адміністративної-територіальної реформи.
71. Зміст політичної реформи.
72. Концепція адміністративно-територіальної реформи 1998 року.
73. Реформи 2004 року.
74. Реформування публічної влади у 2010 році.
75. Особливості реформи 2014-2017 років.
76. Основні напрями реформ державної служби.
77. Закони України про державну службу, аналіз їх особливостей.
78. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування».
79. Поняття люстрації державних службовців.
80. Вимоги щодо відбору на ДС.
81. Професійні вимоги.
82. Боротьба з корупцією на ДС.
83. Поняття конфлікту інтересів.
84. Поняття та принципи громадянського суспільства.
85. Форми взаємодії влади і організацій громадянського суспільства.
86. Характеристика понять «прийняття рішень», «управлінське рішення».
87. Характеристика управлінської діяльності.
88. Класифікація основних форм влади.
89. Стиль керівництва як спосіб прийняття рішень та передачі завдань підлеглим.
90. Характеристики стилю публічного адміністрування.

Приклад іспитового білета

Чорноморський національний університет імені Петра Могили Інститут державного управління	
Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії, PhD) Спеціальність «Публічне управління та адміністрування» Навчальна дисципліна «Публічне управління та адміністрування»	
БІЛЕТ № 1	
1. Нормативно-правові засади становлення науки публічного управління в Україні 2. Види та типи державної служби в країнах світу. 3. Поняття та принципи громадянського суспільства.	
Затверджено на засіданні Кафедри публічного управління та адміністрування	
Протокол № _____ від „_____” _____ 20____ року	
Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____	
(підпис)	(прізвище та ініціали)
Екзаменатор _____	
(підпис)	(прізвище та ініціали)

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1.	Робота на практичних заняттях (10x5)	50
2.	Написання есе	10
3.	Науково-пошукова робота	10
4.	Іспит	30
	Всього	100

Види робіт. Критерії оцінювання знань слухачів		Макс. к-ть балів
Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях		
Критерії оцінювання		5 балів
слухач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Правильно вирішив усі тестові завдання	5	
слухач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	4	
слухач в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	3	
слухач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.	2	
слухач частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	0-1	
Написання есе		
Критерії оцінювання		10 балів
робота виконана та захищена згідно вимог та методичних рекомендацій у повному обсязі		9-10
робота виконана та захищена з незначними порушеннями вимог та методичних рекомендацій		7-8
робота виконана згідно вимог та методичних рекомендацій, але не захищена		5-6
робота не захищена або виконана частково, з порушенням вимог і методичних рекомендацій		3-4
робота не здана або виконана частково, із значними порушеннями вимог і методичних рекомендацій		0-2
Науково-пошукова робота		
Критерії оцінювання		10 балів
виконані всі вимоги до написання й захисту науково-пошукової роботи:		9-10

позначені проблема й обгрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання	
▪ виконані всі формальні вимоги до написання й захисту науково-пошукової роботи: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обгрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання	7-8
▪ основні вимоги до науково-пошукової роботи і її захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обгрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Найвні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано	5-6
▪ є істотні відступи від вимог до. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок	3-4
▪ тема науково-пошукової роботи не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми	0-2
Іспит	30
Іспит як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх слухачів. Опитування складається з трьох питань різного рівня складності. • відповідь на завдання свідчить про глибокі, всебічні знання матеріалу, основної й додаткової літератури, рекомендованої програмами по дисциплінам, слухач повно відповідав на всі запитання, а також показав здібності самостійно і творчо аналізувати та вирішувати проблемні питання;	9-10
• при виконанні завдання продемонстрував засвоєння матеріалу, основної літератури, успішно відповідав на запитання, слухач показав достатні знання, здібність самостійного мислення та виконання завдань, однак допустив декілька незначних помилок.	7-8
• відповідаючи на завдання слухач виявив знання основного матеріалу в обсязі який вимагає подальшого поглиблення знань для успішної роботи за фахом, при цьому допустив істотні помилки при відповіді на запитання;	5-6
• при відповіді на питання слухач помірно орієнтується у матеріалі, однак не показав достатніх знань, допустив серйозні помилки при відповіді на запитання;	3-4
• слухач орієнтується лише в загальних рисах питання або взагалі не орієнтується в матеріалі.	0-2

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Аксьонова Г. Д. Правові засади діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування щодо охорони навколишнього природного середовища в м. Кисві / Г. Д. Аксьонова // Управління сучасним містом. – 2019. – № 1 – 12. – С. 236 – 244.
2. Борденюк В. І. Місьцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії / В. І. Борденюк. – К.: Парламент, 2017. – 572 с.
3. Вілкун Ю. Г. Конституційний процес та формування сучасної моделі місцевого самоврядування / Ю. Г. Вілкун // Стратегічні пріоритети. – 2018. – № 2. – С. 16 – 21.
4. Ворона П. В. Юридичне закріплення гарантій розвитку місцевого

самоврядування в Конституціях України та Російської Федерації / П. В. Ворона // Актуальні проблеми державного управління. – 2017. – № 2. – С. 317 – 325.

5. Ворона П. Особливості та механізм формування органів місцевого самоврядування Ізраїлю: досвід для України / П. Ворона // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 1. – С. 288 – 295.

6. Герич В. Завдання та повноваження територіальних органів місцевого самоврядування в Польщі та в Україні – порівняльна матриця / В. Герич, Б. Кавалко // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. – 2007. – Вип. 4. – С. 65 – 86.

7. Державне управління і місцеве самоврядування в Україні. Навчальний посібник. Хрестоматія В 2т. // В.І. Андріяш, О.М. Багмет, М.С. Іванов, О.Н. Євтушенко, Н.П. Підвасецька. – Т. 1. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 248 с.

8. Державне управління і місцеве самоврядування в Україні. Навчальний посібник. Хрестоматія. В 2т. // В.І. Андріяш, О.М. Багмет, М.С. Іванов, О.Н. Євтушенко, Н.П. Підвасецька. – Т. 2. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 388 с.

9. Державне управління та державна служба: Словник-довідник. / Уклад. Оболенський О.Ю.– К.: КНЕУ, 2005.– 480 с.

10. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: Монографія. / Ред. Оболенський О.Ю.– Хмельницький: Поділля, 1999.– 570 с.

11. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: Монограф. / Ред. Князев В.М.– К.: Міленіум, 2013.– 320 с.

12. Діловодство в органах місцевого самоврядування: монографія / Т. В. Іванова, Л. П. Піддубна, В. В. Павлюк, А. П. Лелеченко; за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К.: НАДУ, 2009. – 162 с.

13. Добровольська В. Деякі питання компетенції органів місцевого самоврядування: господарсько-правовий аспект / В. Добровольська // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 3. – С. 11 – 15.

14. Дрешпак В. М. Практика взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування із засобами масової інформації: практикум / В. М. Дрешпак; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Дніпропетров. регіон. ін-т держ. упр. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 78 с.

15. Євтушенко О. Н. Радянська модель організації місцевої влади в Україні / О. Н. Євтушенко// Наукові праці: науково-методичний журнал. Державне управління. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2011. – Вип. 147. – Т.159. – С. 37-42.

16. Євтушенко О. Н. Головні напрямки реформування державної влади і місцевого самоврядування у вітчизняній системі публічної влади / О. Н. Євтушенко// Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Вип. 145. – Т. 157.. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – С. 20-25.

17. Євтушенко О. Н. Громадянське суспільство та інститути публічної влади в політичній системі України / О. Н. Євтушенко // Наукові праці : Науково-методичний журнал. – Вип. 143. – Т.155. Політологія. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2011. – С.56-61.

18. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства : [монографія] / Олександр Никифорович Євтушенко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. – 516 с.

19. Калашников В. Правові та організаційні засади місцевого самоврядування у ФРН / В. Калашников // Актуальні проблеми державного управління. – 2008. – Вип. 2. – С. 240 – 247.

20. Кочуєв В. І. Конституційно-законодавчі проблеми становлення місцевого самоврядування / В. І. Кочуєв. – Донецьк: Сх. вид. дім, 2009. – 95 с.

21. Методичні матеріали для керівників та учасників органів самоорганізації населення міста Миколаєва. Автори-укладачі: Смельянов В.М., Євтушенко О.Н., Іванов М.С. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2009. – 52 с.

22. Місцеве самоврядування в Україні: Хрестоматія/ Укладачі В.М. Смельянов, О.Н. Євтушенко, Г.В. Коваль, С.П. Тимофеев. – Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра

могили, 2009. – Т. 1. – 220 с.

23. Місцеве самоврядування в Україні: Хрестоматія/ Укладачі В.М. Ємельянов, О.Н. Євтушенко, Г.В. Коваль, С.П. Тимофєєв. – Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра могили, 2009. – Т. 2. – 220 с.

24. Посібник з питань місцевого самоврядування депутатів місцевих рад та сіл. голів / уряд. В. І. Івченко та ін. – Суми: Мрія-1, 2007. – 422 с.

25. Скочко В. А. Нормативно-правові засади проектування в системі місцевого самоврядування / В. А. Скочко, С. В. Істомін // Управління сучасним містом. – 2009. – № 1 – 12. – С. 226 – 236.

7.2 Додаткові:

1. Адміністративна реформа – історія, очікування та перспективи / уряд. В. П. Тимошук. – К.: Факт, 2017 – 100 с.

2. Адміністративне право України. Академ. курс : підруч.: [у 2 тт.]: Т. 1. Заг. частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К.: ТОВ «Вид-во «Юридична думка», 2007. – 592 с.

3. Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади : монографія / [А.О. Чемерис, М.Д. Лесечко, А.В. Ліпенцев та ін. .] ; за заг. ред. А.О. Чемериса. – Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2014. – 152 с.

4. Бакуменко В. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку / В. Бакуменко, В. Князєв, Ю. Сурмін // Вісн. НАДУ. - 2013. - № 2. - С. 11-27.

5. Боссарт Д. Державна служба у країнах-кандидатах до вступу до ЄС: нові тенденції та вплив інтеграційного процесу / Д. Боссарт, К. Деммке ; пер. з англ. О. М. Шаленко. - К. : Міленіум, 2018. - 128 с.

6. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Сєрьогін (заст. голови) [та ін.]. - К. ; Одеса : НАДУ, 2012. — Т. 1. — 372 с.

7. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Сєрьогін (заст. голови) [та ін.]. - К. ; Одеса : НАДУ, 2013. — Т. 2. — 348 с.

8. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / [за ред. В.Є. Воротіна, Я.А. Жаліла]. – К. : НІСД, 2015. – 288 с.

9. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. Ів. Франка, 2015. – 309 с.

10. Європейський досвід державного управління : курс лекцій / уклад. : О. Ю. Оржель, О. М. Палій, І. В. Кравчук та ін. – К. : Вид-во НАДУ, 2017. – 76 с.

11. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія : монографія / М.А. Міненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 404 с.

12. Шевченко А. Є, Міщук В. В. Шляхи оптимізації унітарної форми державного устрою України на прикладі Італії // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. Збірник наукових праць. — 2012. — № 3

7.3 Інтернет-ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> – Верховна Рада України, законодавство.

2. <http://www.president.gov.ua/> – Президент України.

3. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України.

4. <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index> – Національне агентство України з питань державної служби.

5. <http://www.mon.gov.ua/> - Міністерство освіти і науки України.